

հաւաքել լրիւ բոլոր հարկերը, մանաւանդ հայեցից, այդ պատճառով մի քանի տեղերում արդէն բանաթիւններ են կատարված, ի թիւս այլոց և Կօխօգի գիւղում, Խարբերդի սահնջակում, որտեղ շատ ընտանիքներ աղքատացած լինելով գերջին գէպերի պատճառով, ամենին կարսդութիւն չունեն վճարել իրանց վրա բարդված ապառիկները:

բիայի վրա: «Hamburger Nachrichten» տպել է մի նոր յօդուած, որի մէջ հասաւառւմ է, թէ 1890 թւից առաջ, այն է Բիսմարկի հրաժարվելուց առաջ, Ուուսասաննի և Գերմանիայի մէջ մի համաձայնութիւն էր կնքված այն մտքով, որ եթէ Գերմանիայի վրա յարձակում գործվի, Ուուսասանը պարտաւոր է պահպանել neutralité bien-veillante (բարեհաճ չէզոքութիւն) և ընդհակառակը, եթէ Ուուսասաննի վրա յարձակում գործվի, նոյն չէզոքութիւնը պէտք է պահպանի Գերմանիան: Բիսմարկի հրաժարվելուց յետոյ այդ համաձայնութեան ժամանակը լրացաւ, բայց կապրիվին չը վերանորոգեց և դրանով «հաղորդակցութեան թելլ Ուուսասաննի և Գերմանիայի մէջ ընդհաստվեց:»

անգամ արտասունէ զիւր ճառն՝ ընդպարձակագոյն սրահի մէջ, և ալ, Կարայր Բիւզանդացին ալ իբ հայ՝ բանախօսաթիւն մի ուղղէ ունիշտիւներուն Հոկտեմբերի 21-ին իրիկանը՝ քաղաքիս զիտու թեանց ակադեմիային դահլչին մէջ լցցուած էի աւելի քան 400 անձնիք։ Գումարումն բացուեցաւ ալ, Բիւզանդացու բանախօսութեամբ, Տանկարագրեց զմեր եղբարց վիճակն, չնորհակալութիւն յայտնեց շվեդացաց այն ապնիւ մարդասիրութեան համար, զոր մինչեւ ցարդ ցուցուցին և տակաւին կուզեն ցուցնել հազածեալ հայոց, և խնդրեց, որ միացնեն զիւրեանց ջանքերն միւս քրիստոնեայ ժողովրդոց հետ Յետու Պերսոն երէցն արտասանեց զիւր ճառն։ Աւանին զիրներէն շատերն լացեր էին, ինչպէս գրեց քա-

Վերջերս մօտ 800 ընտանիք գաղթականներ
թափվեցին այստեղ թիւրքիայից՝ մերկ, անտէր
և սովոր: Սրբած համար ովք պէտք է հոգ տանի:
Ոչ թաւրիզում առաջնորդ կայ, և ոչ էլ գաւառ-
ներում առաջնորդական տեղապահ: Առանց
կարուկ, արժանաւոր հովիճների գեռ շատ յետ
պէտք է մնայ Արդարատականը: Գաւառական
քաղաքներն ու գիւղերը բազորովին ընկած զը-
րութեան մէջ են, այժմ չափազանց պէտք է
զգացյում բարեկարգիչ և լուսամիտ առաջնոր-
դի և առաջնորդական տեղապահի՝ դաւառների
համար: Պէտք է մարակել քաշել զուրս հանել
այս ժողովուրդը իր քնած վիճակից: Ո՞վ պէտք է
կատարի այս պարտքը:

Հասկանալի է, որ այդ մերկացնումը, եթե մի-
այն ճիշդ է փաստը, ընդհանուր յուզում և զայ-
րովիք է առաջ բերել Աւստրիայում։ Ուրեմն բա-
նից դուրս է գալիք, որ Ռիսմարկ 1879 թվին,
հաստատելով երեքպետեան գաղտնակցութիւն, որին
զլխաւոր նպատակն եղել է և օգնել միմեանց,
եթէ Գերմանիային կամ Աւստրիային որ և է
վտանգ սպառնայ Ռուսատանի կողմից, մի և
նոյն ժամանակ ծածուկ համաձայնութիւն է կա-
յացնում այդ «ընդհանուր թշնամու» հետ և այդ-
պիսով յիմարի տեղ է դնում Աւստրիային։ Ու-
րեմն Ռիսմարկ միաժամանակ, երկու փրօնակի-
վրա բարեկամութիւն էր հաստատել և խարում
էր Աւստրիային։

գագիս լրագիրներէն մին: Ճառէն վերջը կրտս
քանչիւր ոք ձգեց զանձանակներու մէջ զիւր կա
մաւոր տարբն ի նպաստ մեր հայրենակցաց: Հա
սոյթն եղաւ զուտ 350 քրտնա, այսինքն 17
բուրլի: Կրէցն ստացած էր արդէն շվեդացիներ
400 քրտնա, այսինքն 200 բուրլի, նոյն նպա
տակաւ: Բացի այս 375 բուրլիէն՝ պատուակա
երէցն տպագրութեամբ պիտի հրատարակէ զիւր
հատն, որու վաճառումէն գոյացած դրամն՝ նոյն
պէս պիտի յատկացուի հայոց: Տպագրեալ ճառ
լոյս կը տեսնի այս շաբթուս մէջ: Պ. Նորայը
Քիւղանդացու բանախօսութիւնը հրատարակուե
ցաւ շվեդերէն հայասէր «Stockholms Dagblad»
լրագրին հօկտեմբերի 22-ին թւոյն մէջ, ամբող

վարութեան սապակենարօնացման ծրագիրը, ինչ-
պէս և տեղական ինքնավարութեան սահմանները
ընդարձակող մի ծրագիր:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՄԱԿ-ԿԻՆԼԵՅ

Սալմաստ, հոկտեմբերի 15-ին
Պարսկաստանում եղած հայ տարրի մեծամաս
նութիւնը Ատրպատական նահանգումն է գտն
վում: Հայ տարրը այդտեղ շատ յետ է մնացե
ժամանակի առաջադիմական հօսանքից. ոչ մ
կանօնաւոր ուսումնարան, ոչ օրինաւոր արհես
տաւորներ և ոչ էլ հարուստ առևտրական դասա
կարգ կայ: Եղած ուսումնարանները նոյն իս

զովրդականութիւն է զանում այն պատճառում, որ նա պաշտպան է ամենավլունգ հովանաւորուղ քաղաքականութեան (պրօէկցիօնիկզմի), իսկ արտաքին քաղաքականութեան մէջ նա հետևում է Մօնուքի հոչակաւոր սկզբունքին՝ «Ամերիկան ամերիկացիների համար»: Արեելեան և մանաւանդ հայոց հարցի վերաբերմամբ, Մակեկինզէյ, իբրև ներկայացուցիչ հանրապետական կուսակցութեան, աւելի ազդու և կտրուկ քաղաքականութիւն գործադրելու կողմնակից է, մինչ զեմօկրատիական կուսակցութիւնը, իր նախագահ Ալեքսանդրի աշխատում էր խոյս աալ որ և է միջամառութիւնից ալդ հարդում:

տրրացուսնը չեն տալիս, արժեստաւորներից
երկաթագործը, բացի խօփ և մանդաղ շինելուց
ուրիշ մի բանի ընդունակութիւն չունի. Նոյն
պէս հիւսն շինում է միայն ամենասովորական
նահապետական սայլ: Առետրական բարձր դա
սակարգն էլ հազիւ կարողանում է մրցել ար-
տասահմանեան հասարակ առետրականների հետ
Հայերի մեծամասնութիւնը պարապում է երկ
րագործութեամբ, այդքեզործութեամբ և զինեգոր
ծութեամբ: Ցորենը լցրեց ամբարը, գինին՝ մատա-
նը, հագին էլ մի արխալուղի ահանագո՞ւ: Տարվա
մէջ ամեն տուն, եթէ միջին թւով մի 50 թուման
(100 բուրյի) ոնենալ՝ աղա-խանին տուգան-

— Այս օրուն գարսանական պիրօքէսոր Յնկէն

ԲԻՍՏԱՐԿԻ ՄԵՐԿԱՅՈՒՄՆԵՐԸ

Գերմանիայի հասարակական կարծիքը, որ չը
յուզվեց նոյն խոկ թիւրքական գաղանութիւննե-
րից, այժմ սկսել է յուզվել նախկին կանցլէր
իշխան Բիսմարկի «մերկացումներից»։ Ֆրանս-
ուսական գաջնակցութիւնը չէր կարող, ի հարկէ,
չը գրգռել գերմանացիներին. այդտեղից ծագեց
հարց. ո՞լ եղաւ պատճառ, որ Ուսւասատանը,
թողնելով Գերմանիան, մօտեցաւ Ֆրանսիային։
Բիսմարկ, կամենալով ասլացուցանել որ այդ մեր-
ձեցումը իր քաղաքականութեան արդիւնքը չէ,
այլ ընդհակառակը, նոր կուրսից քաղաքակա-
նութեան արդիւնքն է, սկսել է իր օրգան «Ham-
burger Nachrichten» լրագրի մէջ տպել մի շաբթ
և աստվածական տեսքերութեաները, ուստի Տ

պարտը կատարած է համարում և ել ոչ մը
բանի վրա չէ մ'ասձում: Բացի դրանից Ատրպա-
տականի հայերը պանդուխաներ ել շատ են
տալիս. 100 տնից բազկացած մի գիւղից • ան-
պատճառ 70 երիտասարդ պանդխանում է օտար
երկիր: Զարմանալին այն է, որ պանդխանու-
թեան գնացողները ամուսնանում են և Յ—
ամսից յետոյ հեռանում են, թողնելով իրանց
ամուսիններին երկար ու ձգի տարիներ անտէր
անպաշտպան խեղճ դրութեան մէջ. իրանք է
թափառում են առհասարակ իրաւասանու-
բազդ որոնելու... Վերագառնում են այն ժա-
մանակ, երբ արդէն տկլոր են, թէ բարոյապէս ո-
թէ նկատակն ուժասար եռած և առ և առ է

ՍԱՄԱԿ ՇՎԵԴԻԱՅԻՑ
Սառօթ հում, հոկտեմբերի 25-ին
Շվեդացի Pehr Pehrsson սովորական երէցն՝
հոկտեմբերի 15-ին իրիկունը, Ստորհօլմի «Քրիս-
տոնէական միութիւն երիտասարդաց» (Krist-
līga Föreningen af Unge Män) ընկերութեան
լսարանին մէջ, շառ գեղեցիկ հաս մի արտա-
սանեց Հայաստանի և հայ քրիստոնէից հալած-
ման վրա: Ներկայ էին 100-ի չափ անձինք, ո-
րոնց մէջ էին նաև Կարայր Բիւզանդացին և իր
կինն: Հասոյթն յատկացեալ էր ի նպաստ Հա-
յաստանի հայոց:
«Քրիստոնէական միութիւնն երիտասարդաց»
վախագեցաւ, որ Pehr Pehrsson երէցն կրկին

Եղած մաղրասար-ռասումնարաններում, բացի չու
ու ցամաք այբ, թէն, գիմ, գումար, հանումից
էլ ուրիշ բան չեն սովորեցնում: Աւտոցիշները
մասին էլ ասել պէտք չէ, որ ամենաթշուառ
խեղճ մարդիկ են:

Ի՞նչ է մտածում Եջմիածինը. արդեօք բոլորո
վին անտես է արել Ատրապտականը: Բաւակա
ժամանակ է, որ Ատրապտականի թեմը առաջ
նորդ չունի: Յովսէփ Սարանեան վարդապետ
տեղապահ է. երկու ամիս սրանից առաջ բարեկ
հաճեց մի պայտ անել խոյ, Սալմաստ և Ուրմի
վերադարձաւ Մարտայալ և էլի նստեց Թաւրի
զում:

